

Kriminológia tantárgy
Oktatási Program
Rendőrszervező szakképzés számára
2010.

Tanszék: Büntetőjogi és Kriminológiai Tanszék

A tantárgy oktatásának célja:

A kriminológia, mint az egyik bűnügyi alaptudomány, a modern büntető igazságszolgáltatás nélkülözhetetlen ismeretbázisa. A bűnözés tanulmányozásával, okainak feltárásával és a megelőzés ismertetésével választ ad a bűnözés, mint társadalmi tömegjelenség és a bűnös emberi magatartás, mint egyedi magatartás kérdéseire.

A tantárgy részletes tematikája:

Általános rész

II. modul

1. Bevezetés a kriminológiába. A kriminológia előtörténete, kialakulása és fejlődése. A kriminológia fejlődése Magyarországon. A kriminológia fogalma, tárgya. A kriminológia helye a bűnügyi tudományok rendszerében. A kriminológia fő részei, tárgykörei. A kriminológia gyakorlati jelentősége.

2. Kriminológiai elméletek. Biológiai irányzatok. Szociológiai irányzatok.

3. Devianciák és bűnözés. A deviancia fogalma, fajtái. Az egyes devianciák jellemzői.

4. A bűnözés társadalmi újratermelődése. Mikrokörnyezeti hatások. A mikrokörnyezet fogalma, elemeinek csoportosítása. A kriminogén családtípusok főbb ismérvei. Az iskolai végzettség és a munkakörülmények szerepe a bűnelkövetővé válás folyamatában. A lakókörnyezet és a baráti kapcsolatok személyiségformáló szerepe. Média és a bűnözés kapcsolata.

5. A bűnözés társadalmi újratermelődése. Makrokörnyezeti hatások. A makrokörnyezet fogalma. Statikus és dinamikus elemeinek kifejtése. A rendszerváltás hatása a bűnözésre.

6. A személyiség szerepe a bűnözésben. Személyiség fogalma, elemei. A temperamentum szerepe a bűnelkövetővé válás folyamatában. Az alkalmi és a kronikus bűnözés. A szándékos és a gondatlan bűnözés.

7. A bűnözés oksága. Hagyományos oksági modell. Többdimenziós oksági modell.

III. modul

8. Látencia és a bűnözés visszatükröződése. A látens bűnözési vizsgálatok eredményei. Látencia vizsgálatának lehetőségei. A biztonságérzet, az életmód és a bűnözéstől való félelem összefüggései. A tömegtájékoztató szervek hatása a bűnözési félelem kialakulására.

9. Viktimológia. A viktimológia fogalma, fajtái. A kriminálviktimológia tárgykörei. Az áldozat fogalma, csoportosítási lehetőségek. A kártalanítási lehetőségek. Állami kárenyhítés Magyarországon.

10. A bűnözés megelőzése. A bűnmegelőzés fogalma. A bűnmegelőzés általános jellemzőinek kifejtése. A társadalmi bűnmegelőzés fogalma, szervei. A rendőrségi bűnmegelőzés szervei. A rendőrségi bűnmegelőzés módszerei, eszközei. A bűnmegelőzés szintjei. A bűnmegelőzés három fő területe.

Különös rész:

11. A bűnözés alakulása Magyarországon. A bűnözés volumene, struktúrája, dinamikája. A bűnözés területi megoszlása. A bűnözés változása, új elkövetési formák. A változás okai.

12. A vagyon elleni bűnözés. A vagyon elleni bűncselekmények kriminológiai fogalma. A vagyon elleni bűncselekmények büntetőjogi szabályozása. A vagyon elleni bűnözés morfológiai sajátosságai. A vagyon elleni bűnözés viktimológiai aspektusa. A vagyon elleni bűnözés oksága.

13. Az erőszakos bűnözés. Az agresszió fogalma, sajátosságai. Az erőszak büntetőjogi és kriminológiai fogalma. Az erőszakos bűncselekmények tipológiája. Az erőszakos bűnözés morfológiája. Az erőszakos bűncselekmények megelőzése. A családon belüli erőszak fogalma. A családon belüli erőszak büntetőjogi szabályozása. Lehetőségek a jogalkalmazásban. A rendőri intézkedések a 32/2007. ORFK intézkedésben. A megelőzés lehetőségei a társadalmi szervezeteknél.

14. A gazdasági bűnözés. A gazdasági bűnözés fogalma. A gazdasági bűnözés jelentősége. A gazdasági bűnözés morfológiája. A gazdasági bűnözés büntetőjogi szabályozása.

15. A korrupciós bűnözés. A korrupció fogalma. A korrupció általános, különös és egyedi szintje. A korrupció fejlődéstörvényei. A korrupciós bűnözés morfológiája. A korrupció Magyarországon a rendszerváltás előtt és után.

16. A kábítószeres bűnözés. A kábítószer fogalma, fajtái. A kábítószerrel kapcsolatos magatartások büntetőjogi szabályozása. A kábítószer-probléma és a bűnözés összefüggései. A kábítószer-bűnözés jellemzői Magyarországon.

17. A szervezett bűnözés. A szervezett bűnözés fogalma. A szervezett bűnözés megjelenési formái, történeti előzményei. A szervezett bűnözés oksága. A szervezett bűnözés megelőzése.

18. Egyes kiemelt elkövetői kategóriák. Fiatalkori bűnözés. Női bűnözés. Visszaeső bűnözés. Kisebbségi bűnözés.

Kötelező irodalom és tansegédlet

A felkészülést az alább felsorolt kötelező irodalmak segítik:

Gönczöl Katalin – Kerezsi Klára – Korinek László – Lévay Miklós (szerkesztők)
Kriminológia – Szakkriminológia (Complex Kiadó, Budapest 2006)

A tananyag feldolgozásánál alkalmazott módszerek:

A tananyag feldolgozása a megadott irodalom és az előadások alapján, egyéni felkészülés, tanulás formájában történik.

A számonkérés módja:

A képzési program végén a képzésben résztvevők a 26/2008. (XI.20.) IRM rendeletben foglaltaknak megfelelően tesznek vizsgát.

Kriminológia tantárgy
Vizsgakérdések
Rendőrszervező szakképzés számára
2010.

II-es modul:

1. A kriminológia fogalma, tárgya.
2. A bűnügyi tudományok rendszere, azon belül a kriminológia helye.
3. A kriminológia fő részei, tárgykörei.
4. A kriminológia gyakorlati jelentősége.
5. Az antropológiai irányzat főbb alapvetései és Ferri tényezőelmélete.
6. A differenciális asszociáció elmélete.
7. Az jóléti bűnözés teóriájának főbb alapelvei.
8. A társadalmi dezorganizáció irányzatának megállapításai.
9. A mikrokörnyezet fogalma, elemeinek csoportosítása.
10. A mikrocsoportok szerepe a szocializáció és a bűnelkövetővé válás folyamatában.
11. A makrostruktúra fogalma, elemei.
12. A személyiség fogalma, helye és jelentősége a kriminológia rendszerében.
13. A biológiai tényezők szerepe a bűncselekmények elkövetésében.
14. A stigmatizáció fogalma, történelmi formái.
15. Az előítélet fogalma.
16. A deviancia fogalma és az egyes deviáns magatartások.

III-as modul:

17. A bűnmegelőzés fogalma, és szintjei, fő irányai.
18. Bűnmegelőzési stratégiák és taktikák.
19. A bűnmegelőzés jelentősége.
20. A bűnmegelőzés hazai intézményrendszere.
21. A viktimológia tárgya és jellemző összetevői.
22. A bűncselekménnyel okozott kár elkövető általi jóvátételének formái.
23. A látens bűnözés fogalma, típusai, okai, arányai.
24. A látens bűnözés.
25. A média bűnözés-ábrázolásának torzításai.
26. Az alkoholizmus, az öngyilkosság és a bűnözés közötti összefüggés.
27. Az alkoholizmus, illetve a kábítószer-élvezet és a bűnözés közötti összefüggés.
28. A hazai bűnözés alakulása az 1980-as évektől napjainkig.
29. A vagyon elleni bűnözés létrejötte, alakulása.
30. Az erőszak kriminológiai fogalma, az erőszakos bűnözés körébe tartozó bűncselekmények csoportosítása.
31. Az erőszakos bűnözés és egyes jelenségeinek alakulása, szerkezeti jellemzői, jelleg szerinti változásai.
32. Az erőszakos bűnözés oksága.
33. A gazdasági bűnözés fogalma, és oksági háttere.
34. A korrupció általános és egyedi szintű megjelenési formájának a fontosabb jellemzői.
35. A korrupciós bűnözés alakulása hazánkban.
36. A korrupciós bűncselekmények kriminológiai sajátosságai.
37. A kábítószer-élvezet és a bűnözés közötti összefüggések főbb típusai.

38. A kábítószer-kriminalitás ún. keresleti, illetve kínálati oldalán jelentkező bűncselekmények sajátosságai.
39. Az ártalomcsökkentés drogpolitikai fogalma és módszerei.
40. A szervezett bűnözés fogalma. A szervezett bűnözést előidéző társadalmi és gazdasági körülmények.
41. A gyermekkorú normasértők, a fiatalkorú elkövetők és az ifjú felnőtt bűnözők bűnözésben való részvételének kriminológiai sajátosságai.
42. A fiatalkori bűnözés biológiai, pszichológiai, szociálpszichológiai és társadalmi okai.
43. A visszaesők és ismételt elkövetők főbb jellemzői.
44. A kisebbségek bűnözésének sajátosságai.